

Sistemul gestiunii colective în Republica Moldova

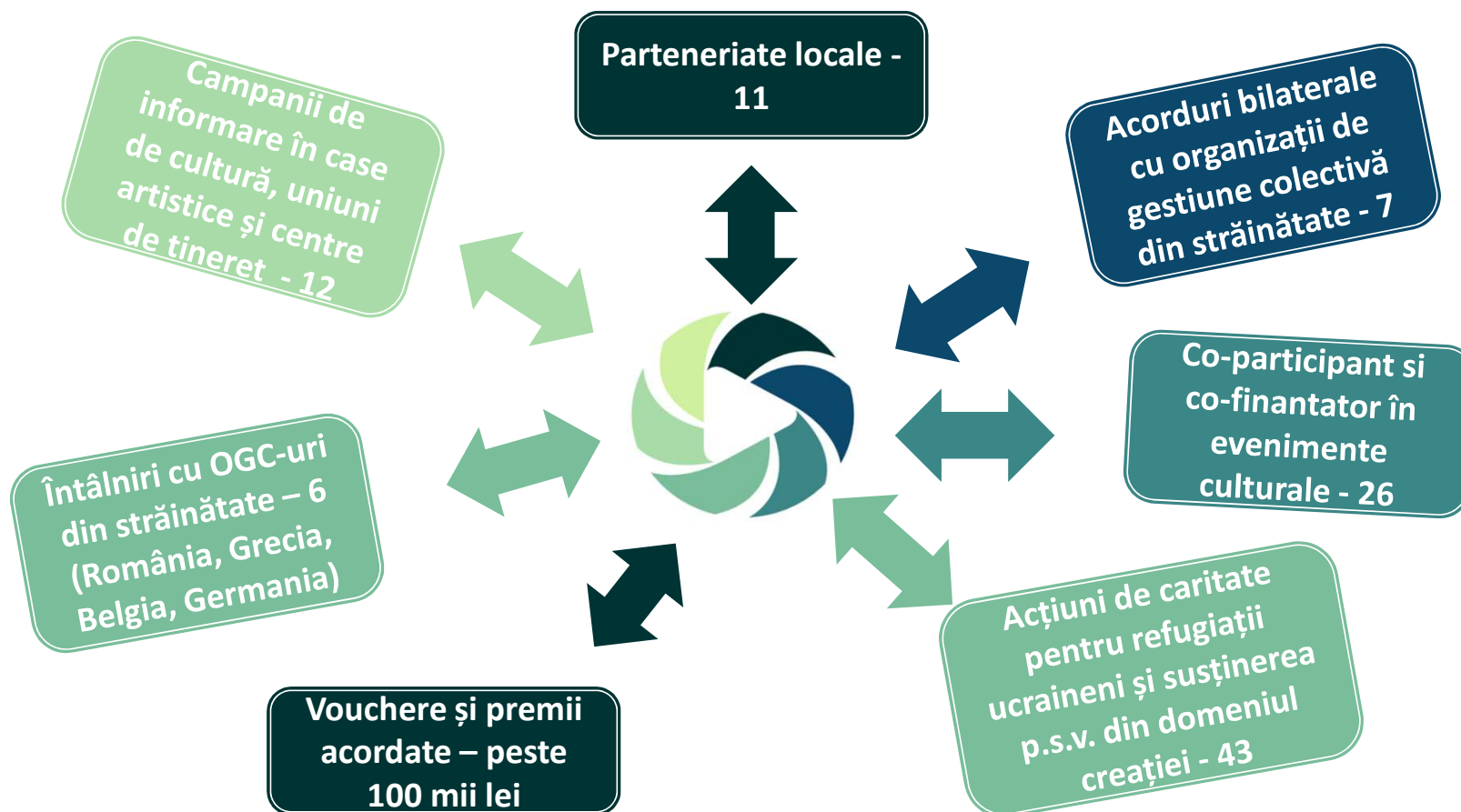
Asociația Obștească Asociația Titularilor de Drepturi de Autor
din Moldova „MORA”

Prezentare generală MORA

- **MORA** reprezintă o echipă numeroasă de sute de autori și titulari ai drepturilor conexe din Republica Moldova, condusă de un board de specialiști în domeniul economic, juridic, cultural, social și IT aferente domeniului proprietății intelectuale. Grupul MORA este format din 3 organizații necomerciale:
 - **Asociația Titularilor de Drepturi de Autor din Moldova „MORA” - Protecția și gestiunea pe principii colective a dreptului de autor;**
 - **Asociația Titularilor de Drepturi Conexe „MORA-CONEX” din Moldova - Protecția și gestiunea pe principii colective a drepturilor conexe;**
 - **Fundația de Caritate „MORA” - Susținerea păturilor social-vulnerabile din domeniul culturii, finanțarea proiectelor din industria creativă, susținerea și promovarea tinerilor talente, sponsorizarea evenimentelor culturale și realizarea acțiunilor caritabile.**

ACTIVITATEA MORA ÎN CIFRE

IMPORTANȚA SISTEMUL NAȚIONAL DE GESTIUNE COLECTIVĂ A DREPTURILOR

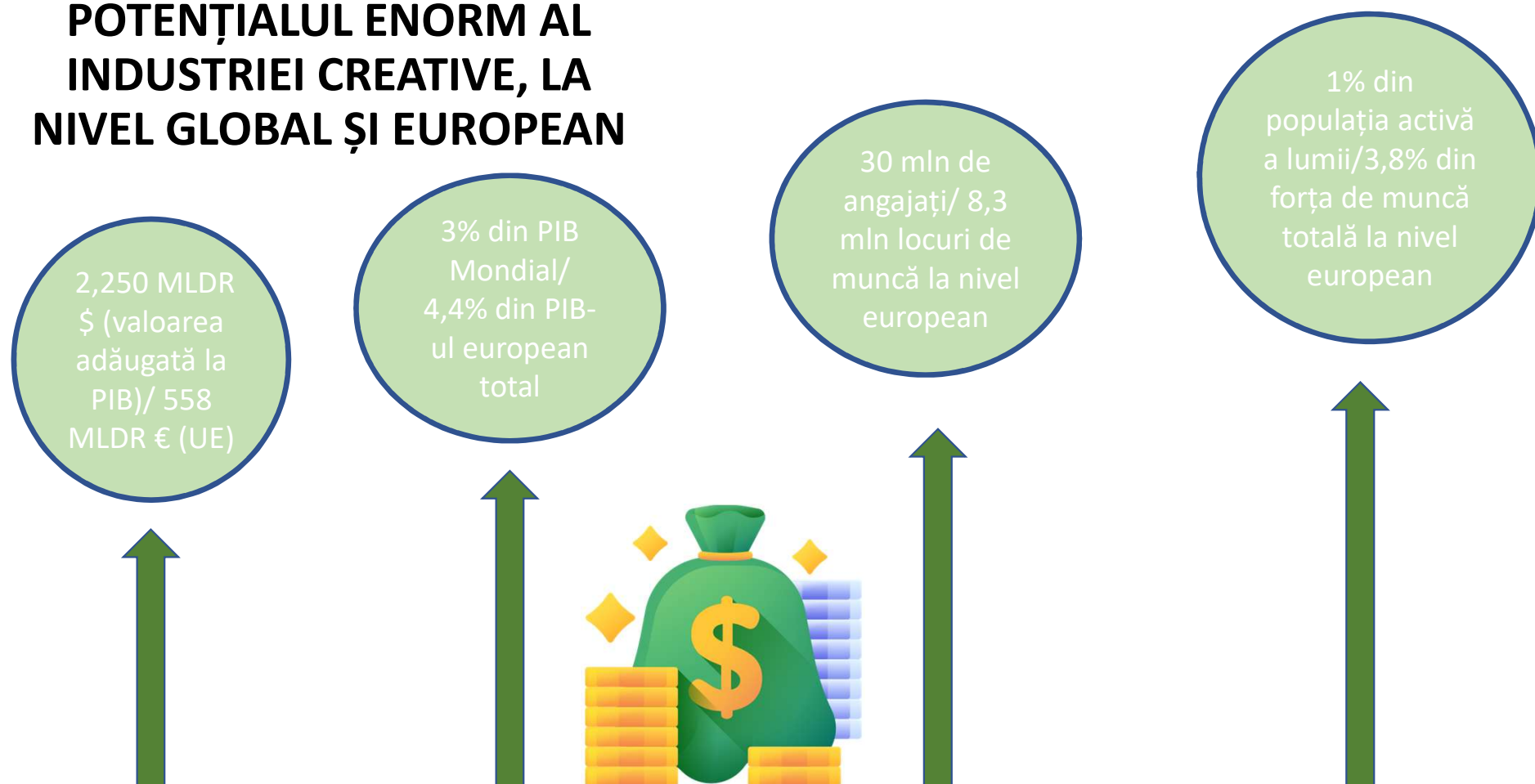

- Gestiuena colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe este o condiție necesară pentru punerea în aplicare efectivă a anumitelor drepturi vis-à-vis de multiplele moduri de exploatare. Chiar de la bun început unele drepturi puteau fi valorificate individual cu multă dificultate (de exemplu, valorificarea publică a operelor muzicale), iar noile tehnologii au condus la o creștere globală a numărului de utilizatori de opere protejate prin dreptul de autor. Apariția sistemului de gestionare colectivă a drepturilor respective constituie un răspuns la aceste provocări ale modernității.
- Gestiuena colectivă prezintă un instrument eficient pentru exercitarea drepturilor de autor. La rândul lor, OGC-urile joacă un rol esențial și sunt de o maximă utilitate atât pentru autorii/creatorii de opere, cât și pentru utilizatorii acestora. Importanța gestionării colective ni-a determinat pe noi să acordăm toată atenția acestui aspect al protecției proprietății intelectuale în procesul elaborării mecanismelor și instrumentelor inovaționale privind dreptul de autor și drepturile conexe .

Sistemul modern de gestiune colectivă înseamnă flux consistent de investiții

- ❖ Economia creativă creează oportunitatea și locurile de muncă pentru oamenii talentați, care nu pot fi înlocuiți de mașinării, tehnologii sau inteligență artificială;
- ❖ Industria creativă adaugă valoare adăugată enormă altor industrii;
- ❖ Unește comunități și oameni prin experiențe comune, pentru a dezvolta noi produse și servicii inovatoare;
- ❖ Deși economia creativă este în curs de evoluție acesta poate genera o creștere economică, poate crea locuri de muncă, promovând, în același timp incluziunea socială, diversitatea culturală și dezvoltarea umană

POTENȚIALUL ENORM AL INDUSTRIEI CREATIVE, LA NIVEL GLOBAL ȘI EUROPEAN

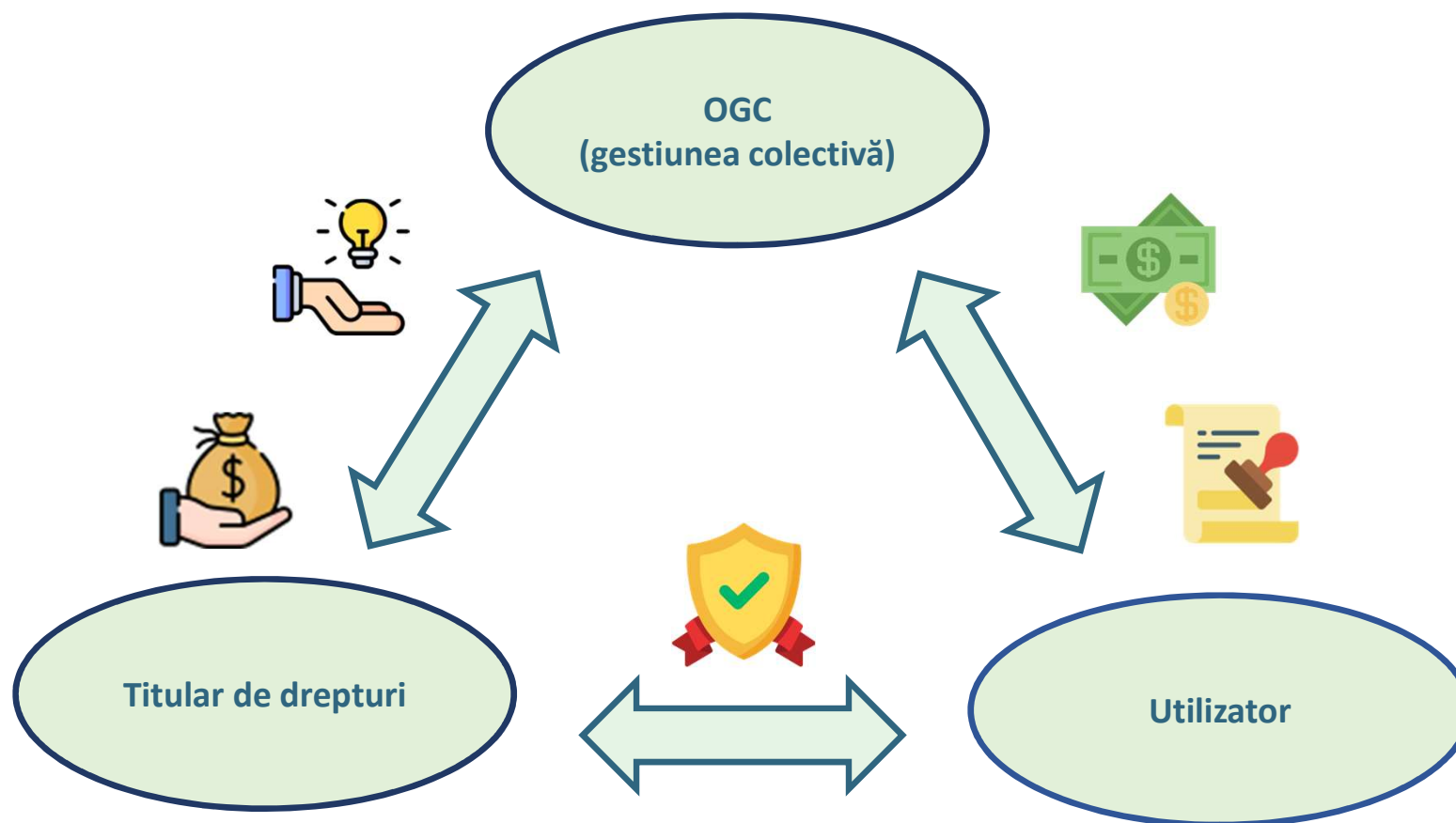
GESTIUNEA COLECTIVĂ – IMPORTANȚĂ STRATEGICĂ PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

❖ Protecția proprietății intelectuale este o condiție esențială și definitorie pentru dezvoltarea domeniului industriei creative, fără o protecție a creațiilor, nu există nici o motivație de a dezvolta, moderniza și, desigur, investi în ele.

❖ Deci, protecția dar și oferirea mecanismelor viabile de valorificare a proprietății intelectuale sunt aspecte existențiale pentru crearea: climatului favorabil investițional, dezvoltarea industriilor creative dar și celor dependente de produsul intelectual, dezvoltarea și promovarea culturii la nivel mondial, internaționalizarea.

Scopul sistemului de gestiune colectivă

Respectarea drepturilor de autor și conexe

- Convenția de la Berna, dar și legislația națională conține mai multe prevederi privind respectarea drepturilor, însă datorită progresului galopant a mijloacelor tehnologice, dar și importanța economică a circuitului bunurilor și serviciilor protejate de proprietatea intelectuală, nemijlocit impun o evoluție a noilor standarde naționale, dar și preluarea de practici internaționale moderne.

Măsurile provizorii sau de conservare

Sanctiunile civile

Sanctiunile penale

Căi de atac și sancțiuni împotriva abuzurilor legate de mijloacele tehnice

Provocări ale domeniului gestiunii colective

- 1) Lipsa unui SOFT (aplicații) interconectate cu comunitatea europeană pentru monitorizarea și generarea rapoartelor a valorificării produselor intelectuale, verificarea și calcularea cuantumului remunerației pentru folosirea produsului intelectual în Republica Moldova și peste hotarele ei, generarea coraportului cu sisteme de anti piraterie, oferirea posibilităților și instrumentelor care permit accesul liber la remunerația cuvenită (royalty), oferirea sintezei și raportului de evaluare a produsului intelectual.**
- 2) Lipsa actelor și cadrului normativ modern și eficient aferent Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, pentru reglementarea strictă în conformitate cu necesitățile și provocările actuale ale domeniului.**
- 3) Activitate neconformă și precedentul nociv ale organizațiilor de gestiune colective care au creat o experiență și precedent urât în coraport cu titularii dreptului de autor și conexe din Republica Moldova, dar și comunitatea internațională.**
- 4) Lipsa transparenței cu privire la colectări, repartiții și achitări a remunerațiilor cuvenite titularilor de drepturi.**
- 5) Lipsa măsurilor de combatere a pirateriei, dar și a folosirii neautorizate ale produsului intelectual.**

ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR DE GESTIUNE COLECTIVĂ ÎN CIFRE

Activitatea organizațiilor de gestiune colectivă în cifre

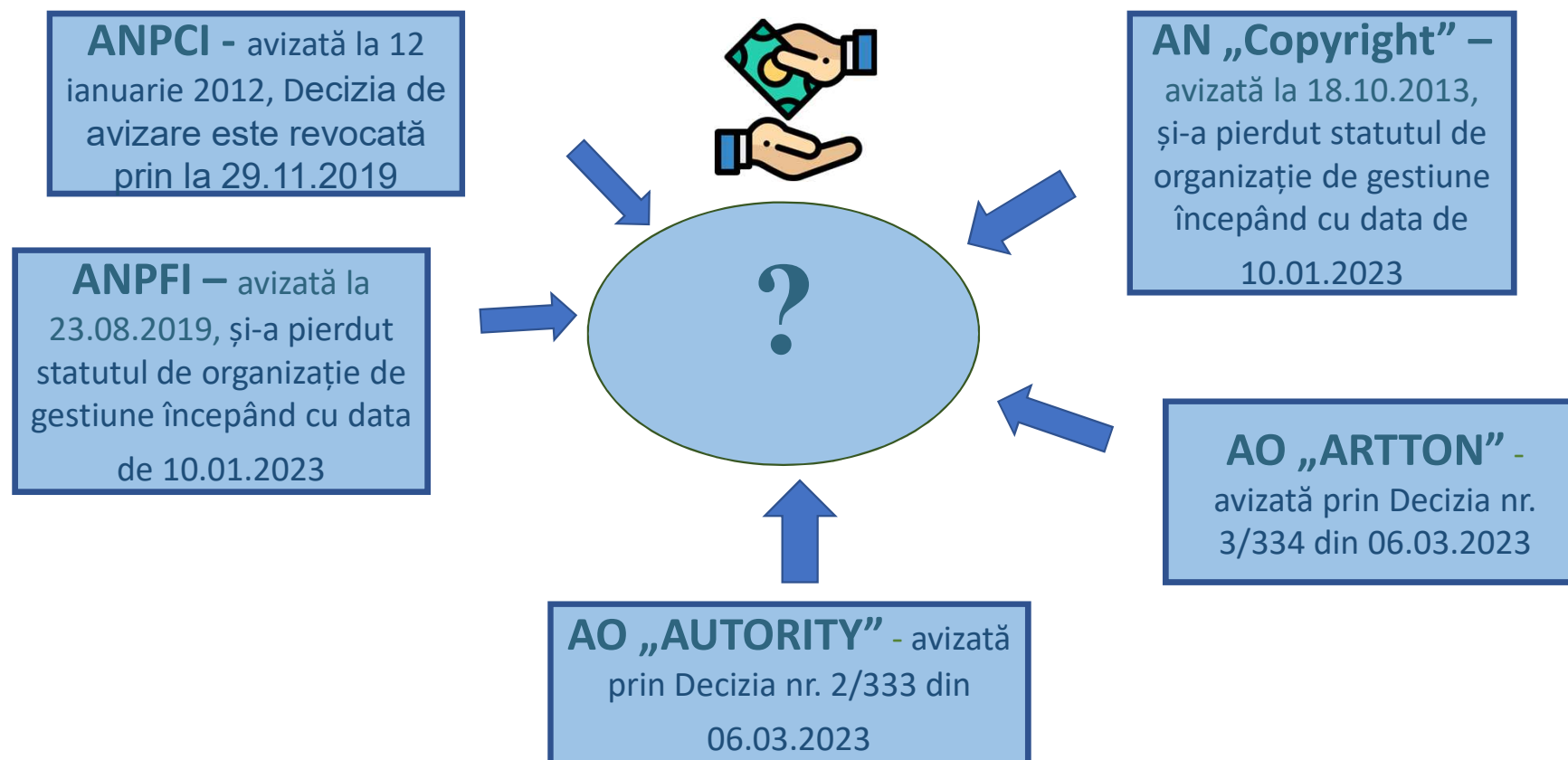

Activitatea organizațiilor de gestiune colectivă în cifre

* 23.08.2019-31.12.2019

DIMINUAREA MONOPOLULUI DIN DOMENIUL GESTIUNII COLECTIVE

Importanța diminuării monopolului:

Sporește calitatea serviciilor oferite de organizațiile de gestiune colectivă

Autorii și titularii de drepturi au o alternativă

Colectarea remunerației de pe întreg teritoriul țării

Specializarea organizațiilor de gestiune colectivă pe categorii de drepturi distincte (opere scrise, opere muzicale, opere audiovizuale, etc.)

Reducerea la minim a comisionului de gestiune

Lipsa pârghiilor AGEPI în ceea ce ține de activitatea Asociațiilor Obștești cu specificul organizațiilor de gestiune colectiva

pînă la data cînd prezenta tranzacție va fi confirmată de instanța de judecată.

4. ANPCI nu va solicita în nici un caz repararea oricărui prejudiciu material, moral și de oricare altă natură, precum și nu va solicita achitarea la o oricare remunerație pentru cerințele din cererea de chemare în judecată și pînă la data cînd prezenta tranzacție va fi confirmată de instanța de judecată de la AN „COPYRIGHT”.
5. ANPCI va achita în beneficiul AN „COPYRIGHT”, cheltuielile de judecată în sumă de 22 200 lei.
6. AN „COPYRIGHT”, după negocierea condițiile de achitare a remunerației va plăti în beneficiul ANPCI o remunerație pentru drepturile de autor și conexe, în cuantumul calculat și agreat de ambele părți în temeiul unui contract sau acord, pentru perioada convenită.

3. Răspunderea părților

- 3.1. Pe perioada executării tranzacției ambele Părți se comportă cu bună-credință și diligență.
- 3.2. În cazul, în care Asociația Obștească Asociația Națională pentru Protecția Creației

RELAȚIILE CU OGC-urile DIN STRĂINĂȚATE

- Organizațiile de gestiune colectivă care au activat de la independență până în prezent au contribuit esențial la crearea unei imagini nocive în domeniul proprietății intelectuale pe arena internațională. Toate acestea au avut loc datorită unor grupuri de persoane, cu interese tenebre, care nu efectuau sau, mai rău, prin diferite metode obscure blocau transferurile către organismele de gestiune colectivă străine, iar cu altele nici nu au încercat să iasă la contact pentru a încheia acorduri de reprezentare reciprocă pentru ca remunerația să ajungă la adevăratul autor al operei.
- Gradul de protecție oferit titularilor de drepturi străini deseori a atins cota minimă, iar foarte mulți dintre aceștia evită organizațiile de gestiune colectivă din Republica Moldova, deoarece datorită lipsei unui soft performant, repartizarea remunerației are loc pe principii de subiectivism (persoanele vocifere care susțin organizația, beneficiază de o remunerație mai mare decât autori sau titulari de drepturi foarte populari la nivel internațional).

Opinia Comisiei Europene referitor la activitatea organizațiilor de gestiune colectivă din Republica Moldova

Chapter 7: Intellectual property law

The EU has harmonised rules for the legal protection of intellectual property rights (IPR) and of copyright and related rights. Rules for the legal protection of IPR cover, for instance, patents and trademarks, designs, biotechnological inventions and pharmaceuticals. Rules for the legal protection of copyright and related rights cover, for instance, books, films, computer programmes and broadcasting.

Intellectual property rights are covered by Chapter 9 of the AA/DCFTA. The objective is to facilitate the production and marketing of innovative and creative products between Moldovan and EU parties, and to protect and enforce intellectual property rights.

Moldova's law on **copyright and related rights**, adopted in July 2022, is broadly aligned with EU law on copyright. The collective rights management system faces several challenges, including a lack of transparency and accountability in the collection and distribution of royalties, weak institutional capacities of collective management organisations, insufficiently skilled personnel, and unsuitable cooperation mechanisms with foreign collective management organisations. A further challenge is the limited coverage by collective management organisations of the rights to be administrated through the collective management system.

In terms of **industrial property rights**, Moldova is partially aligned with the Directive on trade marks¹⁹, largely aligned with the Directive on the legal protection of designs²⁰, and largely aligned with the *acquis* on patents. Its legislation on trade secrets is partially aligned with the Directive on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure²¹. Six laws cover Moldova's broad alignment with the Directive on enforcement of intellectual property rights²².

As a World Trade Organization member, Moldova subscribes to the minimum standards enshrined in the Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights Agreement. While it is not a member state of the European Patent Convention, it is a validation state. Under the Validation Agreement with the European Patent Organisation, European patent applications and validated European patents have the same effects and are subject to the same conditions as Moldovan national patent applications and patents. Moldova's trademark and design data is integrated into the European Union Intellectual Property Office's online information and classification systems.

The State Agency on Intellectual Property is the central administrative authority in the field of legal protection of intellectual property relating to industrial property rights, copyright and related rights. Other key institutions responsible for **enforcing** intellectual property rights are the Customs Service, the Ministry of Internal Affairs, the General Prosecutor's Office, the Agency for Consumer Protection and Market Surveillance, and the National Agency for Food Safety. The National Commission for Intellectual Property Rights is charged with building capacity in this area.

¹⁹ Directive 2015/2436

²⁰ Directive 98/71/EC

²¹ Directive 2016/943

²² Directive 2004/48/EC

CONCEPTUL MĂSURILOR PREVENTIVE NECESARE:

Implicarea și atragerea organismelor de gestiune colective din România în procesul de reformare și resetare, dar și transferul tehnologic și bunelor practici conform standardelor UE

Finalizarea implementării și trecerii la sistemele inteligente de generare a raporturilor de valorificare și monitorizare

Promovarea inițiativelor și monitorizarea cu privire la diminuarea monopolului din domeniul gestiunii pe principii colective a drepturilor de autor și conexe

Desfășurarea unei amplei campanii naționale de informare a societății cu privire la posibilitățile actuale de protecție și valorificare dar și suportul acordat asociațiilor de profil pentru crearea OGC-urilor autentice pentru categorii de drepturi și tipuri de opere

Acțiuni ferme și concise întru prevenirea și combaterea pirateriei și folosirii neautorizate a produsului intelectual

OBIECTIVUL PRINCIPAL: MODERNIZARE ȘI RESETAREA DOMENIULUI PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE

M

- ❖ efectuarea unei analize cuprinzătoare și / sau eventuala scoatere la o dezbatere publică a unei Strategii - Foi de parcurs privind depășirea și soluționarea problemelor din domeniul de gestiune colectivă

- ❖ crearea unei **infrastructuri naționale blockchain ("lanțul de date")** pentru a preveni scurgerile, a face tranzacții și a proteja proprietatea intelectuală în formă digitală

R

- ❖ **serviciul de depozit digital** și confirmarea drepturilor intelectuale ale creatorilor de conținut și protecția tuturor tipurilor de drepturi – de la creativ la științific și tehnic

A

- ❖ **schimbul de proprietate intelectuală** pentru încheierea contractelor "fără hârtie", formarea unei piețe transparente și moderne, oferirea soluțiilor moderne pentru utilizatori și investitori străini

Concluzie

În contextul celor enunțate echipa MORA consideră deosebit de important crearea unei **societăți de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe**, care va forma: statistici transparente privind veniturile, inclusiv pentru impozitarea, finanțarea de risc și credit pentru creatorii de lucrări muzicale, film și video, obiecte de design și conținut de știri.

Industria creative vizează tot ceea ce este produs de creativitatea artistică și științifică și are potențial industrial, adică intră în circuitul economic, produce valoare, generează venituri publice prin taxele și impozitele plătite, creează locuri de muncă și profit, ajută la dezvoltarea regională și națională.

Armonizarea legislației Republicii Moldova cu Directivele Uniunii Europene va contribui esențial la crearea un cadru normativ durabil și va garanta o protecție juridică mai eficientă autorilor și titularilor de drepturi, iar prin acțiuni comune vom reuși să aducem corectitudine, transparență și progres în domeniul gestiunii pe principii colective a dreptului de autor și drepturilor conexe.

